بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/145
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އޭ.އައި.އެސް އެލް.އެލް.ޕީ (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: P0016/2015)
- **އިސްތިއުނާފު ދެކޮޅު ފަރާތް:** މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް (ދިވެހި ސަރުކާރު)
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް ނިންމި އިދާރީ ޤަރާރެއްގެ ދައުވާ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޝަޢުބާން 1442 / 30 މާޗު 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 20 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440 / 25 ފެބުރުއަރީ 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 3002/Cv-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ދަރުމަވަންތަ އިދާރާއެއް ހިންގާ އިދާރީ ޖަމާޢަތެއްގެ ދަޢުވާ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 26 އޮކްޓޫބަރު 2017
- ނިމުނު ތާރީޚު: 31 ޑިސެންބަރު 2018

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ޚިޔާލު: (މި ޚިޔާލަށް ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވާ ޙުކުމާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ކަމަށް ބުނާ ޕީ.އައި.އީ.އެސް އެލް.އެލް.ޕީ (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު P0016/2015)ގެ ފަރާތުން (މީގެފަހުން "ޕީ.އައި.އީ.އެސް އެލް.އެލް.ޕީ" ނުވަތަ "ޕީ.އައި.އީ.އެސް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ ފަރާތް) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބެލި ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް (މީގެފަހުން "މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް" ނުވަތަ "ވުޒާރާ" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ ފަރާތް) އެވެ.

ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް

1. 26 ފެބްރުއަރީ 2015 ވާދުވަހުގައި ޕާޓްނަރުން ސްޕެޝަލް ރިޒޮލިއުޝަން ފާސްކޮށް ޕާޓްނަރޝިޕް އުވާލުމަށް އެ ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ޕީ.އައި.އީ.އެސް އުވާލުމަށް އެ ޕާޓްނަރުންގެ ބޯޑުގެ ލަފާ ޤަބޫލުކޮށް ފާސްކޮށްފައި ވެއެވެ.[1]
2. 14 އޭޕްރީލް 2015 ވާދުވަހުގައި ޕީ.އައި.އީ.އެސްގެ ފަރާތުން ޕާޓްނަރުން ސްޕެޝަލް ރިޒޮލިއުޝަން އުވާލުމަށް ޕާޓްނަރޝިޕް އުވާލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[2] އަދި އެފަރާތުން އެ ޕާޓްނަރޝިޕް ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޮމްޕެނީޒްއަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޕާޓްނަރޝިޕް ޤާނޫނުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އުވާލުމަށް އެދިފައިވެއެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)،

---

[1] SHAREHOLDERS SPECIAL RESOLUTION ACCEPTING THE ADVISE GIVEN BY THE DIRECTORS FOR THE DISSOLUTION COMPANY, Resolution Number: AR-01/2015 on 26th February 2015

[2] މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓަށް ޕާޓްނަރޝިޕް އުވާލުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޓީއާއި ޕާޓްނަރުންގެ ރިޒޮލިއުޝަން ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޮމްޕެނީޒްއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޓީގެ ކޮޕީ އިސްތިއުނާފު ފޯމާއެކު ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން ތަކެވެ.

(ހ)، (ނ)، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 78، 85، 92 ވަނަ މާއްދާތަކުގައިވާ ފަދައިން އަމަލުކޮށްފައި ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް، އެޤާނޫނުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން 14 ދުވަސްތެރޭގައި ކުންފުނިން އަދާކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

3. 19 އޭޕްރީލް 2017 ތާރީޚުގައި އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް ކޯޓުން އިންވޮއިސް ކުންފުނި އުވާލުމުގެ (ދަޢުވާގެ) ޝަރީޢަތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1215/Cv-C/2017 ގެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރުމުގައި ވެއެވެ. އެ ދަޢުވާ 28 މާރިޗު 2018 ގައި ޙުކުމްކުރުމުގައި ވަނީ USD22,464,411.52 (ބާވީސް މިލިއަން ހަތަރުސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އެގާރަ ޑޮލަރާއި ފަންސާސް ދޭއް ސެންޓް) އަދާކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވާއިރު، އިންސޮލްވެންސީގެ 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ކޯޓުން އިންވޮއިސް ކުންފުނި އުވާލުމުގެ ދަޢުވާކުރިއެވެ.

4. 26 އޮކްޓޯބަރު 2017 ގައި އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އުވާލުމުގެ ދި މޯލްޑިވްސް ބީ.އެމް.އައި.އެސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގައި ކުރެވުނު ބަހުސް

5. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ގެ މައްސަލައިގައި ކުރެވުނު ދަޢުވާއަކީ، އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ލިކުއިޑޭޓަރުން، އީ.އައި.އައި.އެސް. އެލް.އެލް.ޕީގެ ފަރާތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ކުންފުނިތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ލިކުއިޑޭޓް ކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ އަމުރެއް ކުރުމަށް، ކުންފުނީގެ ދަރަނި ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިދިނުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ކުންފުނިތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 93 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް، 14 ދުވަސްތެރޭގައި ދަރަނި ދައްކާ ކުންފުނިން އަދާކޮށްފައި ނުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ކުންފުނިތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 93 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައިން އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް 14 ދުވަސްތެރޭގައި އަދާކުރުމަށް،

ރަޖިސްޓްރާ އޮފް ކޮމްޕެނީޒްގެ މުއައްސަސާ އަދިކާރުމިނިސްޓްރީއާއި އެދި ޓީ.އައި.އެސް. އެލް.އެލް.ސީގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އަށް ދައްކަންޖެހޭ ދަރަނި ދެއްކުމުގެ މުއައްސަސާ ކޮންޓްރެކްޓް ދައްކާށެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ހުކުމް ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބުތައް

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް މުއައްސަސާ ކޮންޓްރެކްޓު ދައްކާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިވާ ކަންކަން ބަލައި މިވަނީއެވެ.[3]

6.1. ހ. ކަނޑުވަރަވަރީގެ ބިލް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން، ބޯޓް ނަންބަރު ތިރިވަނީގެ ގޮތުގައި 08 ޖޫން 2015 ގެ ނިޔަލަށް، އެސްޓީއޯ ރިސީވަބަލް ޑިޕޮޒިޓްގެ ވާރުތުން ދައްކަވަން، 13,901,765.88 (ތޭރަމިލިއަން ނުވަލައްކަ އެއްހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސްފަސް ރުފިޔާ އަށްޑިހައަށް ލާރި) ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަން، ޓްރެޜަރީ އިންވޮއިސް ކުރިޔާ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 220-TCS/101/2015/9 (08 ޖޫން 2015) ސިޓީ އިން އެންގުން އޮތުމާއި؛

6.2. އެކިފަރާތްތަކުން ދައްކަވަން ބިލްތަކާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ކަރުދާސް ފޮނުވާފައިވާ އަދި ބިލްތައް ހިއްސާކުރައްވާ، އަދި ޓްރާންސްފަރުކޮށް ފައިސާ ނުދައްކާނަމަ، އެ މުއައްސަސާތަކުން ފާސްކުރުން ސަރުކާރުން ކުރަންޖެހޭކަމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެކަށައަޅާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލިއްޔަތު ގަވާއިދު 2009ގެ 1.07 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އިން އަންގާން އޮންނަކަމާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 2011/7 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ 2011) ގެ ދަށުން ފާސްކޮށްފައިވާ "ފިނޭންޝަލް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާތަކުން

---

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ސަފްހާއެއް ހުކުމްނާމާގެ ދިރާސާ.

ދޭންޖެހޭ ކުއްޔާއި ދިނުމުގެކުރިން އެގްރީމެންޓް ދެއްކުމުގެ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ނެތުމަށް ޝަރުޠު ވާޖިބުވެސް އިންވޮއިސް ދެވިދާނެ އޯޑަރ އަށް ލިޔުމުން ކުރަންޖެހޭ ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތުން ވަގުތީ އެކަން ނުކުރެވިފައިވާނަމަ" ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން، އެނގެން ހުރީމައެވެ.

6.3. ކޮންޓްރެކްޓް އެގްރީމެންޓުގެ މަސައްކަތްކުރުމުގެތެރެއިން ޒިންމާކުރަންޖެހޭކަމަށްވާ މިހާ ނުވަތަ މިނުގެ މަސައްކަތުގެތެރެއިން ޓެންޑަރުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރގައި ހުރި ފައިސާއާއި ކޮންޓްރެކްޓުން ލިބޭ ފައިސާއާއި ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ ދެމެދު ވިއްކައިގެން ލިބޭ ފައިސާއިން ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ ދަރަނިތަކުގެ އަދާކުރުން ހިމެނޭކަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 85 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ އެންމެހައިކަމުން، ޕާޓީ ރިޕްރެޒެންޓް ފްރޯޑިއުލެންޓް މިސްރެޕްރިޒެންޓޭޝަން ގެ ފްރޯޑް ޕާޓީ ޓު ލޯން އެކަމަށް ދެކެވޭ ޕްރިސަމްޕްޝަން ޕާޓީ ރިޕްރެޒެންޓް ފްރޯޑިއުލެންޓް ގެ ނުވަތަ ޓެންޑަރގައި، މުދަލުގެ ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ ދަރަނިތަކާއި، އަދާކުރި ދަރަނިތަކުގެ އަސްލުން ތަފްސީލު މަސައްކަތުގެ ހިސާބުކުރެވިފައިވާކަން، ސީދާ ބަޔާން ކުރަނީވެފައިވާ ޕޮއިންޓަކަށް ބަލައިގެން އެނގެން ހުރީމައެވެ.

6.4. ކޮންޓްރެކްޓް އެގްރީމެންޓުގެ މަސައްކަތުގެ ހަވާލުކުރުމާއި ދީފާ ނުވަތަ މިޒާން އެކޮންޓްރެކްޓުގެ އެގްރީމެންޓުގެކަމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ޓެންޑަރގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، ކޮންޓްރެކްޓަރގެ ޝަރުޠު ޖަވާބުދާރީވާ ބަޔަކަށްވާތީއާއި، ކޮންޓްރެކްޓް އެގްރީމެންޓުގެ މަސައްކަތުގެ ކުރިޔަށްދާއިރު، އެ ކޮންޓްރެކްޓަރގެ ދަރަނިޖެހި އަނިޔާ ޕޮއިންޓަށްވުރެ އަދިކަމާ ނުވަތަ ބަޔަކު އަމަލުކުރަމުންދާގޮތަށް ފޯރުކޮށް އެ ޖަވާބުދާރީވާ ކުރިޔަށްދާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 78 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ އެހެންނަމަވެސް، ޕާޓީ ރިޕްރެޒެންޓް ފްރޯޑިއުލެންޓް މިސްރެޕްރިޒެންޓޭޝަން ގެ ފްރޯޑް ޕާޓީ ޓު ލޯން ގެ ވަކިބަޔަކު އަދާނުކުރަނީ ކުރިޔަށްދާއިރުގައި އަދާކުރުން ފިޔަވައިގެން ނުވަތަ އެއްބަސްވުމަށް ޚިލާފު، ޕާޓީ ޓު ލޯން ގެ ވަކިބަޔަކު ސަބަބުތަކުން ކުރިޔަށްދާއިރުގައި، ކުރަނީވެފައިވާ ތަފްސީލުތަކުން ތެދުވުން އެނގެން ހުރީމައެވެ.

6.5 ކުންފުންޏެއް އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުވާ މީހަކު ނުވަތަ ބައެއް، އެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރަން، އެ ކުންފުންޏަކަށް ލިބޭ ހުރިހާ ފައިދާ ޒިންމާދާރުވާންވާނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުންނަ ޤާނޫނުތަކުގައި އެކަމަށްޓަކައި ހުރުމާ ވަކި އެކަމަށްޓަކައިކަން، 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 88 ވަނަ މާއްދާ އިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ކުންފުންޏެއް އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުވާ މީހަކު ނުވަތަ ބައެއް، އެ ކުންފުންޏަކަށް ލިބޭ ހުރިހާ ފައިސާއަކާއި ޚަރަދުކުރެވުނު ހުރިހާ ފައިސާއެއްގެ ހިސާބު ދިން، އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ބަލަހައްޓަންވާނެކަމަށް، 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 89 ވަނަ މާއްދާ އިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރުގެ ބެލެންސްޝީޓުން ޓީ.އައި.އެސް. އެލް.އެލް.ޕީގެ ޕާޓްނަރުން ހާޒިރުވެފައިވާ މާއްދާތަކުގައި ޝަރުޢީގޮތުން ޑިރެކްޓަރުގެ ބެލެންސްޝީޓުން ފުރިހަމަކުރެވިފައިވާކަން، އެނގެއެވެ އެއްވެސް ލިޔެކިޔުމެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ހުށަހެޅުން، ޓީ.އައި.އެސް. އެލް.އެލް.ޕީގެ ޕާޓްނަރުން ސަރުކާރަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަން، ހުށަހަޅައިފައިވާ ލިޔެކިޔުމަކުން ސާބިތުވެފައި އެނގެން އޮންނަ އެއްޗެކެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް

7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމްގައިވަނީ، ޓީ.އައި.އެސް. އެލް.އެލް.ޕީގެ ޕާޓްނަރުން މިނިސްޓްރީ އާދެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއާ ބެހޭ ވުޒާރާގައި އެ ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައި ކަމަށް ބުނާ ޝަރުޢީގައި އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އުފެއްދުން ބަލަހައްޓާ ހުރި ކާރުބާރުގެ މަސައްކަތް ޙަވާލުކުރުމާ އެކަށޭ ޤަބޫލުކުރަން ސާބިތުވޭ ޙަދި ވާނީ ހަމައެއް ޙަދި ނުބައިކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރައްވާފައެވެ.[4]

---

[4] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible] ވަކީލުން ހުށަހަޅުއްވައިފައިވަނީ 1 (އެކެއް) ނުކުތާއެވެ. އެ ނުކުތާއަކީ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސާބިޤަތުގެ [illegible] ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96) ގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ޤާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރެވުމެއްނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރައްވާ ނުކުތާއެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

9. ކުންފުންޏަކީ އެއީ މެންބަރުންނާ ވަކިން އުފެދިފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކި ޝަޚްޞިއްޔަތެއްކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު[5] ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮވެއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިތުރުން ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކުގައިވެސް ކުންފުންޏަކީ އެއީ މެންބަރުންނާ ވަކިން އުފެދިފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކި ޝަޚްޞިއްޔަތެއްކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އެގޮތުން އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ހައުސް އޮފް ލޯޑްސްގެ Salomon v Salomon & Co Ltd[6] މައްސަލާގައިވެސް ކުންފުންޏަކީ އެއީ މެންބަރުންނާ ވަކިން އުފެދިފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކި ޝަޚްޞިއްޔަތެއްކަމުގެ މަބްދައު (Doctrine Of Separate Legal Entity) ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96

[6] UKHL 1896

10. ކުންފުންޏެއް އުވާލުމުގެ އިޖުރާއަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު[7] ގެ 75 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 93 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ. މީގެ އިތުރުން ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު 4 ވަނަ އިސްލާހުގެ ދަށުން (20 ޑިސެންބަރު 2018 ގައި އަމަލުކުރަން ފެށުނު) އެ ޤާނޫނުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވެސް ކުންފުނި އުވާލުމުގެ އިޖުރާއަތުގެ ބައިތައް ބަޔާންކޮށްދީފައި ވެއެވެ. އެގޮތުން ކުންފުންޏެއް އުވާލެވޭނީ 3 (ތިނެއް) ގޮތަކަށްކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ؛

1. ކުންފުންޏެއް އުވާލުމަށް އެ ކުންފުންޏަކުން ކަނޑައެޅުން؛
2. ކުންފުންޏެއް އުވާލުމަށް ކޯޓުން ކަނޑައެޅުން؛
3. ކުންފުންޏެއް އުވާލުމަށް ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޮމްޕެނީޒް ކަނޑައެޅުމެވެ.

ބުނެވިދިޔަ 3 (ތިނެއް) ގޮތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު[8]ގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ވެއެވެ.

11. މި މައްސަލާގައި އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އުވާލުމަށް ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޮމްޕެނީޒް އަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެކުންފުނި އުވާލުމަށް އެ ކުންފުނިން ކަނޑައަޅައިގެންނެވެ. އަދި އެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ލިކުއިޑޭޓަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭ.އަރ.އި.އެސް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާކަން އެކުންފުނިން 26 ފެބުރުއަރީ 2015 ގައި ފާސްކޮށްފައިވާ ޝެއާހޯލްޑަރުންގެ ޚާއްޞަ ޤަރާރުން އެނގެއެވެ.[9] އަދި ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ނ)، (ށ)، އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 78، 85، 92 ވަނަ މާއްދާތަކުގައިވާ ފަދައިން އަމަލުކޮށް އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އުވާލުމަށް އޭ.އަރ.އި.އެސް ގެ ފަރާތުން ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޮމްޕެނީޒް އަށް 15 އޭޕްރީލް 2015 ގައި ހުށަހެޅުމުން އެ ޤާނޫނުގެ 93

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96

[9] SHAREHOLDERS SPECIAL RESOLUTION ACCEPTING THE ADVISE GIVEN BY THE DIRECTORS FOR THE DISSOLUTION COMPANY, Resolution Number: AR-01/2015 on 26th February 2015

ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން 14 ދުވަސްތެރޭގައި ރަޖިސްޓްރާރ އޮފް ކޮމްޕެނީޒް އެ ކުންފުނި އުވާލާފައި ނުވެއެވެ.

12. ކުންފުނި އުވާލުމަށް ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރަނީ މައިގަނޑު 3 (ތިނެއް) ސަބަބަކާހުރެ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދަށުކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން އެނގެއެވެ.

12.1 ފުރަތަމަ ސަބަބަކީ އެ ކުންފުނިން ދައުލަތަށް ދައްކަންޖެހޭ ދަރަނި އޮތުމެވެ. އެގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤަވާއިދު 2009ގެ 1.07 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އަށް ބަލާއިރު، އެކިފަރާތްތަކުން ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް [illegible] ފިޔަވަޅު އެޅުމަށްފަހުވެސް ފައިސާ ނުލިބުނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ޤާނޫނުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި [illegible] އޭގެ އިތުރުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނަންބަރު 2011/07 (ކޮމްޕެނީތަކުގެ ސަރކިއުލަރ 2011) ގެ ދަށުން [illegible] "...ޖޫރިމަނާކޮށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން ދޭންޖެހޭ [illegible] ދިނުމުގެކުރިން [illegible] ދައުލަތަށް [illegible] [illegible] ނުދައްކާކަމަށްވާނަމަ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުރެވޭނެކަމަށް..." [illegible] ކުންފުނި އުވާލުމަށް ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުން [illegible] އެނގެއެވެ.

12.2 ދެވަނަ ސަބަބަކީ އެ ކުންފުނީގެ އޮފީހުގެ، މި މައްސަލަ 26 އޮކްޓޯބަރު 2017 ގައި [illegible] 6 (ހައެއް) މަސްދުވަސް ކުރިން އެ ކުންފުނީގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢޯޑަރުގެ (ދައުލަތުގެ) ފަރާތުން 10 [illegible] 2017 [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1215/Cv-C/2017 [illegible] [illegible] ވާކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-SJ/05 [illegible] ގައި "ސަރުކާރަށް ދަރަނިވެރިޔާ [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible]

މައްސަލައަކަށް އަސަރު ފޯރާ ފަދަ ގޮތަކަށް ދައުލަތުގެ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށްވިޔަސް ކުރު ކޮށްދީ އަމަލަކީ ނުވަތަ ނިންމުން ނިންމުމަކީ އެއީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައިވާކަމަށް ވިޔަފާރީގެ އެއްބަސްވުމާއި އެއްބަސް ވުމުގެ ނުކުރެވޭނެ އަދާނުކުރެވިދާނެއެވެ." މިފަދައިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅި އުޞޫލުތަކުން އަމަލުކުރުމަށް ޢަދުލުވެރިކަމާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1215/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ދައުވާކުރުމަށް ފައިސާ ހޯދުމުގެ މައްސަލައަކަށް އަސަރުކުރާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފުރިހަމަ ސަބަބެވެ.

12.3. މިންވަރު ސަބަބަކީ ދައުލަތުން ނުވަތަ ޢާއްމު ފައިސާކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި ޤާނޫނީ ކަންކަމާއި ދައުލަތުގެ ހައްޤުތަކާއި ... ނުފެންނަތީ ފުރިހަމަ ސަބަބެވެ.

13. އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޓީ. ކަނަވަރުރީގެ ލީސް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން، ރެންޓު ރެންޓާއި ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި 08 އޮގަސްޓް 2015 ގެ ނިޔަލަށް، އޭޝިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ދައުލަތަށް، 13,901,765.88 (ތޭރަމިލިއަން ނުވަލައްކަ އެއްހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސްފަހެއް ރުފިޔާ އަށްޑިހައަށް ލާރި) ޖުމުލަ ދައުލަތަށް ނުދައްކައިވާ ކުންފުނީގެ ނޯޓިސް ދިނުމުން ޓޫރިޒަމްގެ އޮތޯރިޓީގެ ނަންބަރު 220-TCS/101/2015/9 (08 އޮގަސްޓް 2015) ސިޓީއިން އަންގާފައެވެ. އަދި 24 ޑިސެންބަރު 2017 އާ ހަމައަށް ޓީ.ކަނަވަރުރީގެ ލީސް އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން، ރެންޓު ޖޫރިމަނާއާއި، އިންޓަރެސްޓްގެ ގޮތުގައި USD 21,731,146.29 (އެކާވީސް މިލިއަން ހަތްލައްކަ އެއްތިރީސްހާސް އެއްސަތޭކަ ސާޅީސްހަޔެއް ޑޮލަރާއި ނަވާވީސް ސެންޓް) އާއި، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޓީ.ޖީ.ޖީ ބަދަލު ހުރަހަކީ ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި -/30,050ރ. (ތިރީސްހާސް ފަންސާސް ރުފިޔާ) ދައުލަތަށް ދައްކަން

ނުދައްކަވާކަން ވޯލްޑްވެސް އިންވެސްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު 220-LSS/32/2017/26 (24 ޑިސެމްބަރު 2017) ސިޓީއިން އެނގެއެވެ.

14. ސިވިލް ކޯޓުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމުން، އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-D/95/2021/163 (18 ޖޫން 2021) ސިޓީއިން ދީފައިވާ މަޢުލޫމާތަށް ބަލާއިރު، ވޯލްޑްވެސް އިންވެސްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އޭސިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ކުރުމަށް އެދި 19 އޮގަސްޓް 2017 ތާރީޚުގައި ހުށަހެޅުމުން އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1215/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible] 28 މާރިޗު 2018 ގައި ހުކުމްކޮށް ނިމިފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް [illegible] ބަލާއިރު އޭސިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން [illegible] [illegible] ދައްކަންޖެހޭ US$22,464,411.52 (ބާވީސް މިލިއަން ހަތަރުސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އެގާރަ ޑޮލަރު ފަންސާސް ދެ ސެންޓް) [illegible] [illegible] އާއި އިންޓްރެސްޓާއެކު 27 މާރިޗު 2018 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] އޭސިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

15. މި މައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ [illegible] ލީސް އެގްރީމެންޓްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ [illegible] އަދި [illegible] (ވޯލްޑްވެސް އިންވެސްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ) ފަރާތުން އޭސިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1215/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި 19 އޮގަސްޓް 2017 ގައި ދަޢުވާކޮށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައި ވަނިކޮށް އޭގެ 6 (ހައެއް)، މަސްދުވަސް ފަހުން 26 ޑިސެމްބަރު 2017 ގައި އޭސިއާ ރިސޯޓްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އެފަރާތުގެ [illegible] އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުވެއެވެ. މި ސާބިތުކަން ޖަވާބު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-SJ/05

އަމުރު ގައި ކަސްޓަމަރާއިމެދު އުސޫލަކުން ޝަރީޢަތު "ސަޕްލިމަންޓް ކޮންޓްރެކްޓާއިވާ އެއްބަސް މުޢާމަލާތުގެ ސަޕްލިމަންޓް ވިޔަފާރީގައި ކަސްޓަމަރުންގެ ކުރިން އެ މުޢާމަލާތަކާ އަސާސީ ފޮތް ގޮތަކަށް ބަދަލުވުމުގެ އެއްބަސްވުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތަކުގެތެރެއިން ކުރި ކަނޑު އަދަދަކީ ނުވަތަ ނިންމާ ނިންމުމެއް އެއް ޖަވާބު ސާފު ކަމެއްކަމުގައި މިފަދަ އެއްބަސްވުމުގެ އެއްބަސްވުން ފަރާތްތަކުން ނުކުރެވޭ އަދަދުތަކެއް ކުރެވޭނެއެވެ." މިފަދައިން ކަސްޓަމަރާއި އެއްބަސްވެ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ދަޢުވާގައި ކަނޑައެޅި އިޖުރާއަތުން އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ކުރިން 19 އޭޕްރީލް 2017 ތާރީޚުގައި ހުކުމްކުރި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1215/Cv-C/2017 ދަޢުވާއަކީ އަސަރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އަދި އެ ދަޢުވާގައި އޭސިޔާ ހިސާބުން ޕްރޮޕަރޓީ ޑިވެލޮޕަރސްގެ މުއައްސަސާ ސްޓޭޓްގެ 28 މާރިޗު 2018 ގައި ބުނެވިފައިވާ ވަކިން ހުކުމަށް ނަގާ އަދަދުން ތަފާތު އަސަރުކުރާނެކަމަށްވާތީވެ ޝަރުޠެއް، ދިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮންމެހެން އަމުރުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި މައްސަލަ އެ ދިނުމުގައި ކުރިން ވަނީ އެދިފައި ނުކުރަނީ ތަންފީޒުކުރެވެއެވެ.

16. އެހެންކަމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ދަޢުވާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96) ގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ޤާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި ނުބަލާ މަޙްކަމާ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މިހިސާބުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ބޭނުމެއް އޮތްކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ވީމާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ދަޢުވާގައި ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނުފެނުމުން މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އެއްބަސްވުމުން ފަނޑިޔާރުކަމުން ނިމުނެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3002/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އޭ.އައި.އެސް އެލް.އެލް.ޕީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލްކުރަންޖެހޭފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް، މި މައްސަލަ [illegible] ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

[illegible] [illegible] ޙުކުމް [illegible]:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް